

het Volksbelang



Liberaal Vlaams Tijdschrift
www.hetvolksbelang.be

nr 9 - September 2019
Jaargang 140
maandblad

Quo vadis liberalisme?



Dirk Verhofstadt.



Vincent Van Quickenborne.

Na de verkiezingen van 26 mei zijn de traditionele partijen, CD&V, sp.a en Open Vld op zoek naar het 'waarom' van hun verlies en naar de juiste recepten om de weggelopen kiezers opnieuw terug te winnen. Bij Open Vld duikt hierbij de aloude ideologische discussie weer op.

Zo ziet het Kortrijks liberaal kopstuk Vincent Van Quickenborne een toekomst voor een 'rechtse' Open Vld, vooral om de weggelopen liberalen bij N-VA en Vlaams Belang terug te winnen. In zijn jongste boek 'De liberale ideologie. Voorbij het links-rechts denken' pleit Dirk Verhofstadt voor een progressief liberalisme, weg van de links-rechts-tegenstellingen. Op de sociale media veegde hij 'Q' fors de mantel uit:

"Ideologisch compleet fout. Het liberalisme is door en door progressief. We mogen onze liberale en humane waarden niet te grabbel gooien door rechts en extreemrechts achterna te lopen."

In een analyse bekijkt minister van Staat Anemie Neyts dit alles met enige afstand en ziet zij niets in een zoveelste ideologisch congres als antwoord op de verkiezingsuitslag: "Mischien moeten we, zoals de Liberale Interna-

tionale doet, 'voortbouwen' op het bestaande, nieuwe kamers bouwen aan het liberale huis, eerder dan het huis nog maar eens af te breken, of, de goden bewaren er ons voor, onszelf een nieuwe naam aan te meten. Een burgemeester herdoopt zijn gemeente toch ook niet; een succesvolle kapper geeft zijn zaak ook geen nieuwe naam, waarom zouden wij onze partij dan een nieuwe naam geven? Om de illusie van vernieuwing te wekken?"

Lees het editoriaal blz. 2 en de analyse op blz. 4 en 5.

Inhoud

GESCHIEDENS De vakantie-opvoeding / 3 | BOEKEN Misdaadroman in de lift / 6 | SAMENLEVING Draagvlak als doodoener / 7 | BUITENLAND De klok tikt in Hongkong / 8 | CANADA Verkiezingen op z'n Belgisch / 10 | LOPENDE ZAKEN De rubriek met de rest / 12 |



Van de redactie
door **Bert Cornelis**

Op zoek naar goed recept

Vier maand geleden vonden de federale en regionale verkiezingen plaats. Er werden talrijke analyses gemaakt. Een dikwijls terugkerende beschouwing poneerde dat de drie traditionele partijen het hadden laten afweten en de christendemocratie, het socialisme en het liberalisme dik in de miserie zaten. Ze vertegenwoordigden samen nog vier op de tien Vlamingen. De tijd dat

zij de politieke lakens verdeelden, en dan denken we aan de periodes van Wilfried Martens, Louis Tobback en Guy Verhofstadt, was lang verolagen. Voor de ene ligt het aan hun huidige partijleiders die onvoldoende uitstraling hebben om te begeesteren. Nog anderen zien

de oorzaak van de achteruitgang in de kloof met hun middenveld en de kiezer die zich niet meer in een zuilenhokje laat duwen. Een laatste groep ten slotte zoekt de neergang van de traditionele partijen in hun ideologie zelf.

Bij de liberalen is wat dat laatste betreft de aloude discussie over 'links en rechts' weer opgedoken. Sommige kopstukken van Open Vld vinden dat men opnieuw naar rechts moet, voornamelijk om daar de weggevluchte kiezers richting N-VA en Vlaams Belang terug te winnen. Waarop andere liberalen dan weer opnieuw voor een meer linkser liberalisme pleiten omdat 'rechts' voor 'conservatief' staat en liberalisme in zijn wezen progressief is.

De filosofe Tinneke Beeckman maakte in De Standaard van 12 september een interessante denkoefening die de liberalen van nut kan zijn. Volgens haar draait de aantrekkingskracht van rechtse partijen rond het doorgeslagen individualisme. "Veel mensen hebben het gevoel dat ze het niet meer alleen kunnen redden. Ze zijn bezorgd over hun bezittingen, hun woonst, hun toekomst." De traditionele partijen lieten die bezorgdheden, in de ogen van de kiezer, los. Rechtse partijen spelen op die angst in, geven populistische antwoorden en lokken zo de kiezer, die natuurlijk aan het einde van de rit bedrogen uit komt. "Daarom is het zo belangrijk om de reflectie over het collectieve aspect van de liberale democratie niet aan uiterst rechtse partijen over te laten", is de boodschap die Beeckman meegeeft.

Traditionele partijen hebben de echte bezorgdheden van de burgers wellicht wat uit het oog verloren. Dus zoekt die burger bij andere (extreme) partijen naar hulp. En wat krijg je dan? Tijdens de verkiezingen van 2019 veranderde één op drie kiezers van partij, zowel in Vlaanderen als in Wallonië. Dit is sinds de Tweede Wereldoorlog nog nooit gebeurd.

Bekijkt men de situatie van CD&V, sp.a en Open Vld in cijfers dan kan men zonder overdrijven van een breuk met het verleden spreken. Hun maatschappelijk draagvlak is weggeblazen.

In Vlaanderen heeft men het over een ruk naar rechts. In Wallonië gaat het naar links.

Vlaams Belang is groter geworden dan CD&V, Open Vld en sp.a. Alleen N-VA kan extreemrechts voorbijfietsen, hoewel ze ook flink verloor. In recente peilingen is die situatie niet verbeterd. Vlaams Belang haalt zelfs zowat de helft meer dan CD&V. De kiezer trekt zich dus van een cordon sanitaire niets aan. En de vraag is wat de traditionele partijen gaan doen als de kiezer op 'democratische' wijze straks beslist dat zij niet meer nodig zijn? Gaan ze het zover laten komen?

Conclusie bij dit alles: welke grote filosofische betogen men daar ook over opzet, een politieke partij heeft maar één doel: stemmen halen en kiezers overtuigen om zo macht uit te oefenen en het beleid te bepalen. En daarvoor zullen ook de liberalen op zoek moeten naar een goed recept. Welke ingrediënten je in dat recept doet, zullen de liberalen de komende maanden moeten uitzoeken. Het kunnen oude recepten zijn, of nieuwe, of beide. En dan nog een slimme tovenaarsvinder die het goedje met smaak bereidt en het met overtuiging en passie aan zoveel mogelijk kiezers kan opdienen.

Het is voor de traditionele partijen hoogtijd dat zij zich over hun toekomst grondig bezinnen en hun democratisch draagvlak herstellen. Daarvoor is er meer nodig dan het oppoetsen van de ideologie. Voldoende voeling met de basis, een gedreven militantisme en begeesterend leiderschap, weten wat er écht in de samenleving omgaat, en wat de juiste en eerlijke antwoorden op de vragen van de kiezers zijn. Dat is de uitdaging. •

De vakantie-opvoeding

Anno 2019 bestaat er een brede waaier aan themakampen, van kookkamp over taalkamp tot gamekamp. In tegenstelling tot vandaag waren vakanties vroeger sterk verbonden met het idee van volksoopvoeding (*).

In de negentiende eeuw ontstond een burgerlijk beschavingsoffensief. De middenklasse trachtte met een verscheidenheid aan initiatieven een antwoord te formuleren op de 'sociale kwestie'. Met sociale, educatieve en medische hervormingen probeerde de burgerij in te grijpen in de levens van de onderklasse. Er werd onder meer een hygiëneoffensief ontplooid om de individuele en openbare hygiëne in arbeiderskringen te verbeteren. Door progressief-liberalen werd ook het onderwijs naar voren geschoven als oplossing.

Ongezonde stadslucht

In deze context richtten talrijke particulieren, liefdadigheidsverenigingen en scholen vakantiekolonies in voor 'zwakke' kinderen. De kinderen werden uit de ongezonde stadslucht en uit hun zogenaamde kwalijke thuisomgeving gehaald voor een verkwikkend verblijf in de bossen, bergen of aan zee. Stevige maaltijden, ademhalingsoefeningen, zonlicht en frisse lucht versterkten de gezondheid.

De eerste vakantiekolonies ontstonden in de jaren 1870 in Zwitserland en Denemarken. In de loop van de negentiende en twintigste eeuw raakten vakantiekolonies over heel Europa verspreid. In 1886 werden ook in België de eerste initiatieven genomen. Het liberale stadsbestuur van Brussel maakte als eerste geld vrij om vakantiekolonies te organiseren. Ze werd hierin gesteund door de progressistische drukingsgroep Ligue de l'Enseignement en de liefdadigheidsvereniging Association des Marçunvins. Andere, liberale, steden zouden weldra volgen.

Diesterweg's Hulpkas

De onderwijzersvereniging Kring Diesterweg was één van de initiatiefnemers van vakantiekolonies. Deze kring was ontstaan in de middens van onderwijzers aan de Antwerpse stadsscholen die zich verenigden om hun belangen te verdedigen. In 1894 werd daar-



René Van Beneden geeft les in de natuur in de openluchtschool van Diesterweg's Hulpkas, ca. 1930-1950. (collectie Liberas/Liberaal Archief)

om Diesterweg's Hulpkas voor Behoeftige Schoolkinderen opgericht. Jaarlijks verbleven zo'n twee- à driehonderd kinderen gedurende veertien dagen op het platteland, aan de kust of in de Ardennen. De inspanningen om voldoende financiële middelen op te halen werden verhoogd en in 1902 kon Diesterweg een domein aankopen in Heide-Kalmthout.

De schoolkolonie werkte volgens de pedagogische principes van de Duitse pedagoog Adolph Diesterweg (1790-1866). Men streefde naar een harmonische opvoeding door kosteloos en neutraal onderwijs in te richten. De lessen vonden bij voorkeur plaats in open lucht plaats. In de jaren 1930 werd Diesterweg internationaal erkend als eerste openluchtschool ter wereld, hoewel ook de *Waldschule* in Charlottenburg (Berlijn) die eer opeiste.

In de tweede helft van de twintigste eeuw verloren schoolkolonies echter aan belang. Het gevaar voor tuberculose en ondervoeding was voor een groot stuk geweken en een nieuwe visie op hulverlening verkoos een kleinscha-

lige, gezinsgerichte en huiselijke sfeer boven de groepsgerichte aanpak in de grootschalige kolonies. Omwille van financiële moeilijkheden droeg Diesterweg's Hulpkas in 1963 het domein in Heide-Kalmthout over aan de stad Antwerpen. De stad richtte er bosklassen en vakantiecampen in, terwijl de schoolkolonie vervelde tot een kinderopvangcentrum.

Sinds 2013 werd het domein beheerd door de gemeente Kalmthout en gebruikt voor speelpleinwerking en door jeugdbewegingen. Nu is de toekomst van het domein echter onzeker. De vereniging Diesterweg's Hulpkas bestaat nog steeds en zorgt op discrete wijze voor financiële ondersteuning van leerlingen van het Stedelijk Onderwijs Antwerpen die in armoede leven.

(*Liberas/Liberaal Archief legt deze wortels bloot in onder meer de LA cahier Kind van de rekening (2017), de wetenschappelijke bundel *The civilising offensive. Social and educational reform in 19th century Belgium* (2019) en de webexpo *Clean air for our kids.*) •

VOORBIJ LINKS EN RECHTS



door minister van Staat
Annemie Neyts

Het boek van Verhofstadt opent met een evocatie van wat liberale denkers en doeners bijdroegen tot het filosofisch en politiek erfgoed van de mensheid. Een goede opfrisbeurt na de verkiezingsuitslag van 26 mei. Toen bekwam mij een ongelooflijk 'déjà vu'-gevoel. Ik herinnerde me levendig dat het Vlaams Blok ooit 24% van de Vlaamse stemmen behaalde, en in Antwerpen zelfs nog veel meer. Er is sedertdien echter een generatie politieke commentatoren aangetreden met een verbijsterend kort geheugen en dito gebrek aan diepgang, zodat de link met de uitslagen van 1989 en 1991 nauwelijks werd gelegd. Andere fenomenen bleken echter wel onveranderd, zoals de fascinatie van Sigfried Bracke voor extreemrechts: gènant toen, even gènant vandaag.

Oppervlakkig

Sedert 26 mei worden we overspoeld met commentaren en zogezegde analyses, bijna allemaal ontstellend oppervlakkig en zelden hoger dan het niveau van de betere toogpraat. Vele commentaren bleven steken in een links-rechts-kramp, tot in de Open Vld-rangen toe.

De verkiezingsuitslag zou voor sommigen bewijzen dat de Vlaamse kiezer een rechts, ja zelfs een zeer rechts beleid wenst, en dus moet Open Vld opschuiven naar rechts, zo heet het. Diegenen die dat met grote stelligheid poneren, veronachtzamen dat ook N-VA, nochtans rechtser dan Open Vld, naar de perceptie van velen, ook zwaar verloren heeft. De partij van Bart De Wever is immers nagenoeg 20% van haar kiezers kwijt. Was

In de lokalen van Liberas/Liberaal Archief te Gent werd het jongste boek van Dirk Verhofstadt 'De liberale ideologie. Voorbij het links-rechts denken' voorgesteld. Gents burgemeester Mathias De Clercq en minister van Staat Annemie Neyts verzorgden de inleiding en de bespreking. Verhofstadt zelf eindigde zijn betoog met een vurig pleidooi voor een nieuw liberaal ideologisch congres, waarvoor hij dan maar al meteen een manifest opstelde.



Auteur Dirk Verhofstadt.

N-VA dan niet rechts genoeg, of is er iets anders aan de hand?

Net zoals Dirk Verhofstadt geloof ik dat geen juiste diagnose kan gesteld worden in termen van links-rechts. Hij betoogt in zijn boek dat de opdeling progressief/conservatief veel handzamer is om de relatieve en absolute positionering van ideologieën en partijen te bepalen. Het liberalisme situeert hij terecht in het progressieve segment. "Progressief "

spoort met openheid, tolerantie, optimisme, vertrouwen en respect; "conservatief, reactionair" met de tegengestelden daarvan.

Reactionair

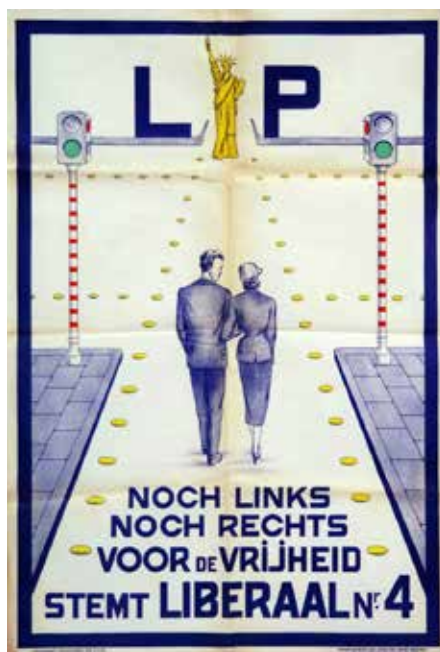
Eén element wil ik daaraan toevoegen: het extreme cynisme dat zowel rechtse, reactionaire en autoritaire figuren in binnen- en buitenland kenmerkt. Dit cynisme gaat dikwijls gepaard met platvloersheid, vulgariteit



en botheid, denk Trump, denk Bolsonaro, denk Boris Johnson, maar denk ook aan N-VA en PS. De komedie die De Wever met Vlaams Belang, en Di Rupo met PTB, hebben opgevoerd, was van een grenzeloos cynisme en getuigde van een misprijzen voor alle kiezers en de gehele openbare opinie. Ik kan me niet voorstellen dat er ook maar iemand vrolijk is geworden van het spektakel van de eerste honderd dagen na de verkiezingen. De politiek en de politici hebben enkel maar aan prestige ingeboet, en het vertrouwen verkwanseld met het schimmenspel dat op federaal vlak nu al weken wordt opgevoerd.

Ideologische beeldenstorm

In het laatste deel van zijn boek legt Dirk Verhofstadt de basis voor een nieuw liberaal manifest waarrond hij in 2020 een ideologisch congres wil georganiseerd zien. Dat zou dan, als ik het goed heb, het 'vierde' in mijn partijloopbaan zijn. Het eerste, in Kortrijk, veertig jaar geleden, en het stichtingscongres van de VLD-Partij van de Burger, in Antwerpen, zijn inderdaad baanbrekend geweest. Maar er zijn, bij de soms driftige vernieuwingspogingen, ook diepe wonden geslagen die achteraf nutteloos gebleken zijn. Het statutair doorknippen van alle banden met sociale nevenorganisaties bijvoorbeeld, of nog het verketteren van elk sociaal dienstbetoon, waar is dat eigenlijk goed voor geweest? Veel van die vernieuwingen waren hoofdzakelijk semantisch en symbolisch en hadden daarenboven meer dan eens een onmiskenbaar "luister naar mijn woorden, en kijk niet naar mijn daden"-gehalte. Elke dergelijke ver-



Het links-rechts verhaal is in de liberale beweging niet nieuw: een verkiezingsaffiche uit 1954.

nieuwing ging gepaard met een ideologische beeldenstorm, een tabula rasa, een oproep om de oude gewaden en gedachten af te leggen, en leidde onherroepelijk tot desillusies, omdat oude gewaden en gedachten niet zo makkelijk af te leggen blijken.

Het heeft ons bezig gehouden, en hoe, en we hebben ons niet verveeld, maar misschien moeten we het nu eens over een andere boeg gooien? Misschien moeten we, zoals de Liberale Internationale doet, VOORTbouwen op het bestaande, nieuwe kamers bouwen aan het liberale huis, eerder dan het huis nog

maar eens af te breken, of, de goden bewaren er ons voor, onszelf een nieuwe naam aan te meten. Een burgemeester herdoopt zijn gemeente niet; een succesvolle kapper geeft zijn zaak geen nieuwe naam, waarom zouden wij onze partij een nieuwe naam geven? Om de illusie van vernieuwing te wekken?

Geen 'usual congress'

Ik zou het toejuichen dat gezocht wordt naar nieuwe formules, en naar antwoorden op nieuwe uitdagingen. Eén voorbeeld: Nicolas Hulot, de man van Ushuaia, heeft zopas beweerd dat liberalisme en ecologie incompatibel zijn. Dat is niet zo, maar hoe formuleren WIJ een antwoord?

Als we hieraan en aan soortgelijke thema's werken, doe ik graag mee, maar bespaar me een 'usual congress' met de 'usual suspects'!

Dirk Verhofstadt, De liberale ideologie. Voorbij het links-rechts denken, Liberas/Liberaal Archief, Gent, 2019. Het boek is te verkrijgen voor 16 euro (exclusief verzendkosten). Aanmelden en boek bestellen kan via mail (info@liberas.eu) of telefonisch via 09 221 75 05.



Misdaadroman in de lift



door John Rijpens

Vindingrijk

Zo treedt **Paul Jacobs**, een van de vindingrijkste Vlaamse misdaadromanciers, met zijn tiende, *'Een hoogst verleidelijk man'* (uitg. Houtekiet) in het pantheon van de Vlaamse klassieken van het genre. Een bekende radiopresentatrice blijkt vermist en dat is vooral koren op de molen van de persmusketen omdat zij de geheime minnares is van een bekende en populaire Antwerpenaar, bovendien kandidaat voor het nieuwe burgemeesterschap. Nee, het is niet Bart De Wever, maar een titelpersonage dat omringd is door allerlei louche figuren in de coulissen van de Antwerpse politiek. Niet ongewoon voor Jacobs is de afbeelding van de complexiteit die de 'condition humaine' krijgt met evenwel toch nog een moraliserend beslag. En ja hoor, het is al uitkijken naar Jacobs' volgende (*'De Exenkring'*) waarin het hoofdpersonage verwikkeld geraakt in de oorlog tussen de beide seksen, naar aanleiding van MeTOO.

Vrouwen op de thrillertoer

Afgelopen jaren schreven vrouwen meer dan ooit misdaadromans. In thrillers is gevaar ook al een hele tijd het domein van vrouwen. **Anja Fellers** schreef al een zevental thrillers over een psychologe, Kathleen Verlinden.



De kwaliteit van Vlaamse thrillers blijft constant. De tijd is voorbij dat ze enkel werden gekocht om tijdens een geplande vakantie te lezen. Nu heeft men het zelfs geraffineerd over 'literaire thrillers'. Bovendien komen hier te lande steeds meer misdaadschrijvers bij dan er afvallen.

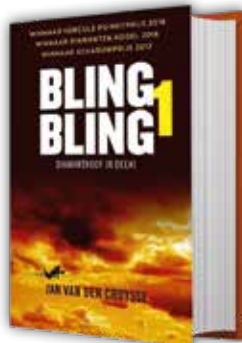
Petra Spark zorgde met *'Artikel 13'* voor een debuut dat zich afspeelt in 2054 in een Bourgondisch België (waar nog weinig van overschiet!).

Hilde Vandermeeren, die beklemmende thrillers schrijft, heeft het in *'Pas op voor de burenen'* over een thrillerschrijfster met een writer's block.

Pieter Aspe en de anderen

Van de onafwendbare **Pieter Aspes**, *'De Butlerknop'*, zijn veertigste, wordt verteld dat het wel eens zijn laatste over inspecteur Van In zou kunnen zijn. Hoewel: Aspe heeft zijn 39ste niet laten verschijnen uit piëteit voor zijn overleden vrouw. Turkije heeft de oorlog aan Griekenland verklaard en een soort droomfabriek zorgt er als organisatie voor dat alle wensen van de superrijken, vooral de meest extreme en criminele, worden vervuld.

Wie aardig op het punt staat om Pieter Aspe op te volgen als Vlaanderens populairste misdaadauteur, is de voormalige woordvoerder van Brussels Airport **Jan Van der Cruysse**, die wereldberoemd werd in Vlaanderen met zijn in razende vaart geschreven driedelige 'Bling Bling' waarin alles draait om diamantrovers. De nominaties en prijzen hiervoor zijn



haast niet meer te tellen en straks komt er een verfilming. De schrijver combineert een gouden pen met een tongue in cheek. Tijdens zijn nieuwe, *'Boem Boem 1'*, vormt een aanslag tijdens de Antwerpse marathon van 2020 koren op de molen van uitgeslapen journalisten, verliefde miliciens, onverwachte terroristen en de K3 van de Antwerpse recherche. Onbevlekt leesplezier dat nog dit jaar een vervolg krijgt.

Piet Baete blijft ook een van de betere Vlaamse misdaadauteurs. In zijn *'Het laatste woord'* worden twee gerelateerde moorden gepleegd: de eerste op een kind, de tweede, jaren later, op de vader. Geen literaire maar een psychologische thriller?

Vernieuwer

Lukas De Vos noemt *Rudy Soetewey* 'de heraut van de bange, eenvoudige burger, wie al recht op ambitie ontzegd wordt'. Dat is alweer het geval met Soeteweys recentste thriller *'Salamini'*, over uit een labo gestolen sensationele uitvinding. Met zijn inmiddels snedige ironiserende stijl en pittige dialogen is Soetewey een vernieuwer in de richting van de klassieke 'who-dunit'-thriller. De auteur neemt gepast afstand van de gebruikelijke clichés en weet voldoende originele elementen in te lassen om het verhaal spannend te houden, en meer hoeft dat niet. Ook de niet-aficionado's van Soetewey zullen moeten toegeven dat *'Salamini'* het doorsnee niveau van de Vlaamse misdaadroman meer dan opkrikt. •

DRAAGVLAK ALS DOODDOENER

Bij elke regeringsvorming regent het voorstellen die zeker in het nieuwe regeerakkoord moeten worden opgenomen. En dan zullen de onderhandelaars ‘testen’ of er voldoende ‘draagvlak’ is voor die voorstellen. Het woord ‘draagvlak’ is in het politieke jargon gerold, toen de vorige Vlaamse minister van Verkeer, nadat hij vijf jaar lang het idee (terecht) met veel verve en vuur had verdedigd, op de valreep besliste het rekeningrijden ook voor personen auto’s af te voeren.



door Mark Bienstman
mbienstman@hotmail.com

Dat een bepaalde nieuwe maatregel op weerstand botst, is bijna normaal. Per definitie is de meerderheid van de bevolking eerder terughoudend als er iets nieuws wordt voorgesteld. Het is onbekend en men weet niet waar het precies naartoe zal leiden, terwijl het bestaande, zelfs al is het niet perfect, kent men. Daar heeft men zicht op. Van een politicus mag worden verwacht dat hij zijn achterban kan overtuigen en meenemen in zijn verhaal, zelfs als hij een stukje tegen de stroom in moet roeien.

TEGENWIND

Helaas, onder meer onder druk van de sociale media, waardoor we in feite in een soort permanente staat van “opiniepeilingen” zitten, doen de meeste politici al in hun broek als er wat tegenwind komt voor hun voorstellen. En dan komt de dooddoener: “Er is geen draagvlak”. Maar hier spelen dan de wetten van de assymetrie in de democratie. Een vaak kleine groep die nadeel ondervindt van een nieuwe maatregel, maakt veel lawaai en kabaal en wordt dus “gehoord”, terwijl de overgrote meerderheid die slechts matig of helemaal géén nadeel ondervindt, stilzwijgend aan de kant blijft staan en dus

niet gehoord wordt.

Nemen we terug het voorbeeld van de kilometerheffing. Dacht de minister nu echt dat al die mensen die elke dag op weg naar hun werk kostbare uren verliezen in de file met plezier en met een glimlach dit voorstel steunen? Daar is zeker ook géén draagvlak voor, maar die kant van het verhaal schijnt de minister niet te kennen of te horen. Dat is de ‘assymetrie’ van de democratie: men bekijkt slechts een deel van het plaatje zonder het volledige ruime beeld te willen (durven?) zien.

EENZIJDIG

We gaan een stap verder: niemand betaalt graag belastingen. Dus als men de zaken heel éézijdig bekijkt: daar is al helemaal geen draagvlak voor. Dus dan maar afschaffen die vermaledijde belastingen? Zo werkt het natuurlijk niet: want iedereen wil wel het beste onderwijs voor zijn kinderen, goede gezondheidszorgen; een goed werkend justitieapparaat, vlot bereikbaar en betaalbaar openbaar vervoer, goed onderhouden wegen en fietspaden enzovoort. In een en dezelfde enquête geeft een meerderheid van de bevolking aan dat klimaat en milieu een topprioriteit zijn, maar enkele vragen ver-

der is er dan een even grote meerderheid die aangeeft niet te willen betalen voor de kosten die aan een degelijk milieubeleid verbonden zijn.

DURF

Dus als politici niet de moed hebben hun achterban te wijzen op de inconsistentie van hun vragen, vervallen ze in het ander euvel: de begroting laten ontsporen. Men durft niet op een eerlijke, efficiënte en sociaal rechtvaardige manier belastingen te heffen, maar men wil wel aan al de vragen om méér geld uit te geven toegeven. Maar, een begrotingstekort wil zeggen “meer openbare schuld”. En openbare schuld is de belasting van de toekomst, want ooit zal iemand die schuld moeten terugbetalen, of, als politici het cynisme ten top willen drijven, zal de voortschrijdende inflatie het “gewicht” van de schuld doen eroderen, waardoor de financiers van die schuld (de hardwerkende en sparende Vlaming) op een sluimerende manier onteigend worden. Dus men durft op korte termijn geen knopen door te hakken en men verschuift het probleem naar de toekomst waar ze hopen dat iemand anders dan wel de nodige knopen zal doorhakken Après nous, le déluge? •



HONGKONG

VOOR WIE DE KLOK LUIDT

Kort voor de officiële teruggave van de Britse kroonkolonie Hongkong aan de Volksrepubliek China, op 1 juli 1997, verscheen mijn boek 'Hongkong. Van Brits Bastion tot Chinees Bruggehoofd'. Het slot was veelbetekend: "Sinds december 1994 telt een digitaal bord de tijd af op het Plein van de Hemelse Vrede in Peking. Het is nog 78 dagen, 10 uur, 47 minuten, en 22 seconden voor de overdracht. 16 seconden. 8 seconden. De aftelling wordt hier niet stilgezet". Peking heeft altijd één grote troef gehad: tijd. Die speelt altijd in zijn voordeel. China heeft de eeuwigheid.



door *Lukas De Vos*

Dat ondervonden de Britten. In 1842 werden het eiland Hongkong en Kowloon "ten eeuwigen dage" afgestaan aan Londen, het eerste van de "ongelijke verdragen" na de Opiumoorlogen. De eeuwigheid heeft exact 155 jaar geduurd. Ik maak me dus geen begoochelingen over Hongkong. Macht haalt het op recht. Tijd haalt het op macht.

De Hongkongers hadden beter moeten weten: ze zijn verkocht, met een afbetalingstermijn van 50 jaar. In principe mochten ze die halve eeuw hun eigen economisch en rechtskundig stelsel houden. Dat is vastgelegd in de Basic Law. Ik heb de overdracht van nabij meegemaakt. Ik herinner me vooral het strijken van de Union Jack, de marcherende soldaten én de ijzige kilte tussen Jiang Zeming en prins Charles.

Buigzame waarheid

Het probleem met China is niet dat ze liegen, maar dat ze de waarheid buigzaam maken. Al vooraf was de Basic Law (zeg maar, een grondwet, al goedgekeurd door het Zevende Volkscongres in 1990) – één land, twee stelsels – uitgehold. De vlaggen waren nog niet weggehaald of het nieuwe parlement, dat al even ondemocratisch was samengesteld uit rijke en Chineesgezinde ondernemers als onder de Britten, keurde meteen de "Omnibuswet" goed, die met name het recht op protestbetogingen inperkte en nog een dozijn burgerrechten aan banden legde. Die wet was trouwens vooraf al door China gemaakt in



Het massaprotest voor democratie houdt in Hongkong aan.

Shenzhen, over de grens met de New Territories. De belofte van reder Tung Chee-hwa (zelf aangesteld door Peking) om de verkiezingen democratischer te maken en algemeen stemrecht toe te kennen is nooit ingevuld.

Ook de verwachting dat zij dan ook politiek zou liberaliseren is natuurlijk een droom gebleven, zeker onder huidig leider Xi Jinping. Hij heeft de macht om al dat smachten naar meer persoonlijke vrijheid te breidelen en hij heeft de tijd om Hongkong naar Pekings beeld en gelijkenis om te vormen.

Protest

De massale protestbetogingen op Victoria Island, waar parlement en zakencentrum aan

de noordzijde liggen, zijn verbazingwekkend in hun eerlijke naïveteit. Zij hebben uit het oog verloren dat net over Causeway Bay, dat het eiland scheidt van Tsim Cha Tsui (Kowloon), als je van de pendel-Starferry stapt, de Clocktower staat. Een klokkentoren die onheilspellend aangeeft dat de tijd verstrijkt. Hij zelf is een overblijfsel van het stoomtijdperk, toen aan de kade het (in 1979 afgebroken) eindstation lag van de spoorweg tussen Kanton en Hongkong. Het is juist honderd jaar geleden dat hij werd afgewerkt, al duurde het nog twee jaar voor de klok begon te werken. China wacht zijn tijd af.

Wie niet vertrouwd is met de werking van China (zoals De Standaard) schrikt van de

beelden van gemaskerde knokploegen “die ze hier triads noemen”, die inslaan op vreedzame betogers, Triades zijn van alle tijden in China, in het oude keizerrijk was het een van de drie geheime Hung genootschappen. de Bok-sersopstand van 1900 ging uit van dat soort (misdadige) verenigingen, Tsjang Kai-sjeks macht steunde voor een stuk op de onderwereld (hij was zelf verbonden met de Groene Deur in Sjanghai), de casino's van Macau zijn goeddeels in handen van gelieerde hoge militairen, de meeste moderne maffia-organisaties werden opgericht in het Interbellum. In Hongkong zijn er een negental actief, afgezien van de losse groeperingen met hun eigen codes. Ze worden geregeld ingehuurd om het straatwerk te doen wat de politie niet kan of mag doen.

Het is dan ook weinig zinvol te beweren zoals Lode Van Oost in DeWereldMorgen dat “het protest in Hongkong begon als verzet tegen een uitleveringswet wat evolueerde naar een bredere eis voor democratisering, maar vrij snel palmden gewelddadige groeperingen dit protest in, aangestoot door de VS om vasteland-China uit te dagen”. Net daar gaat het niet om. Het gaat om een traditionele onderstroom die buiten de (strikte) wetgeving een vanzelfsprekend verlengstuk is van de machthebbers, of het nu om de communistische partij, de machtige zakenwereld of de drugs-maffia zelf gaat. En net in tijden van oproer wordt de macht van de triades en de geheime genootschappen groter: tijdens de val van het Keizerrijk, in de Chinese burgeroorlog, in het militair-economisch expansionisme van het ‘nieuwe’ China. Wie dat niet beseft, ontkent het licht van de ogen.

China met een ei

Want ook de Volksrepubliek zit met een ei. De verstrakking van de partij heeft alles vandoen met een ruimere crisis. In het tweede kwartaal dit jaar zakten de economische prestaties tot het laagste punt in 27 jaar. De vooruitzichten voor het tweede halfjaar zijn somber. Je kunt nog op een berg dollars zitten, mede door de ontzaglijke Amerikaanse schulden van ruim 3 triljard, de overspannen investeringen (legeruitrusting, gigantische infrastructuurwerken, stedenbouw, de nieuwe Zijderoute, zeeboringen, vergrijzingskosten) vreten aan de gezonde staatsfinanciering. Als daar een Amerikaanse handelsoorlog bijkomt, en Eu-



Ook de tegenbetogers, pro-China, laten zich niet onberoerd.

ropese druk om komaf te maken met oneerlijke concurrentie door staatstoelagen, dan is het hek van de dam, en vallen er gaten in het machtspatroon – wat best tot onberekenbare politieke reacties kan leiden.

De groei met twee cijfers voor de komma is teruggevallen tot 6 %, de binnenlandse vraag stukt, de inflatie neemt toe. In 2017 was de lopende rekening tot 195 miljard dollar teruggevallen, twee jaar eerder was dat nog 304 miljard. Steeg de uitvoer tot 7,9 % van het BBP, dan piekte de invoer naar 16,1 %. Steeds meer afgestudeerden vinden geen werk. Opgedreven nationalisme moet dan de onrust over de levensstandaard onderdrukken. De vervolging van Oeigoeren, Tibetanen en andere minderheden, de afdreiging van de staten rond de Japanse en Chinese Zee, de militarisering van atollen tegen de internationale conventies in, de verharding tegenover dissidenten, het wijst allemaal op een poging tot machtsbehoud, meer dan van invloedsuitbreiding.

Globalisering, emigratie en demografische reserves hebben lang in het voordeel gespeeld van het Chinese eenpartijsysteem. Maar de memel zit al een tijdje in de poten waarop het rust. China heeft zich, vaak met afdreiging, ingekocht in kleinere staten – een symbool is de stelselmatige uitkoping om de nog bestaande diplomatieke banden met Taiwan te

doen knippen. Zelfs het Vaticaan staat onder druk. China heeft ook het gat opgevuld dat de Westerse (ex-koloniale) mogendheden in Afrika hebben gelaten. Vooral ertsen, olie en zeldzame mineralen kijkt China met een begerig oog aan. Het infiltreert ook Europa en Australië (dat nu beperkende maatregelen neemt). In de EU is de Griekse haven van Piraeus in Chinese handen, heel wat andere havens herbergen Chinese belangen (ook Antwerpen), voetbalclubs zijn opgekocht, de gokwereld floreert, de Nieuwe Zijderoute is vooral bedoeld om olie uit armere Aziatische staten te halen en goederenstromen naar Europa te bezegelen.

Weggeveegd

Voor Hongkong betekent dat weggeveegd worden. Er is geen sprake van een “uitputtingsslag” met de betogers, zolang alles binnen de grenzen van de regio blijft. Hongkong heeft sowieso een marionettenregering, van al te dissidente verkozenen wordt de verkiezing zonder blikken of blozen ongeldig verklaard. The Economist heeft gelijk: de radicalisering van de jongeren in Hongkong is het rechtstreeks gevolg van de Chinese strategie om steeds meer gematigde oppositieleiders te vervolgen, al werken die binnen het systeem. Een en ander houdt allicht ook verband met de nakende viering van 70 jaar Volksrepubliek. Het eenheidsbeeld moet alles overstemmen, de neuzen in één richting gezet. Daar passen geen vrije media in, geen wantrouwen in gezag, geen afwijking van de ene norm die Peking oplegt. Van de Basic Law blijft weldra nog een schim over, de grootspraak van prins Charles in 1997 dat Londen van nabij de inachtneming van de afspraken zou opvolgen ligt aan diggelen, Europa heeft zoals altijd sinds WO II geen enkele vuist meer gemaakt tegen bullies, niet in de eigen Unie, en nog minder internationaal. Europa is een tandenloze panda geworden.

Hong en Kong

Ook Pairs Daisa zal niet van zich afbijten. De twee nieuwe panda's krijgen zeker niet de namen Hong en Kong. Ze zullen blijven wat ze zijn, wit en zwart. De manier waarop Peking tegen de wereld aankijkt. Er is maar één goede Chinees en dat is de gehoorzame Chinees. Het mag tijd kosten om die uiteindelijk te scheppen. •

Verkiezingen in Canada

GROTE UITDAGING VOOR DE LIBERALEN

Op 21 oktober trekt Canada naar de federale stembus voor een nieuw Huis met 338 leden. Deze worden verkozen in een districtenstelsel zoals in het Verenigd Koninkrijk. Degene met de meeste stemmen haalt de zetel binnen. Maar hoe staan de partijen ervoor nadat het Huis op 11 september werd ontbonden met het oog op de stembusslag van 21 oktober.



door Prof. Herman Matthijs
(VUB & UGent)

Partijen

Momenteel heeft de liberale partij met 177 zetels de absolute meerderheid (39,5% van de stemmen in 2015 met 184 verkozenen. Deze partij trekt opnieuw naar de verkiezingen met EersteMinister Justin Trudeau uit Montréal (provincie Québec) als boegbeeld. De partij is eerder een centrumpartij, die ook wel eens dé regeringspartij van Canada wordt genoemd en dit als gevolg van haar vele jaren aan de macht. Het is een typisch Angelsaksische liberale partij, die zo wat het midden houdt tussen de VVD en D'66.

De oppositie bestaat uit de conservatieve partij, onder leiding van Andrew Scheer uit Regina (Provincie Saskatchewan) met 99 zetels en 31,9% van de stemmen bij de vorige verkiezingen. Momenteel heeft deze partij nog 95 zetels in het Canadese federale Huis. Deze CPC is best te vergelijken met de Britse conservatieven.

De 'National Democratic Party' (NDP) behaalde 44 zetels met 19,7% van de stemmen in 2015 en heeft er nu nog 40. De sociaal-democratische partij wordt geleid door



Het parlamentsgebouw in Québec.

Jagmeet Singh uit Ontario. De NDP is de 'Labour party' van Canada.

Dan zijn er nog het 'Bloc Québécois' met 10 zetels, allen behaald in de provincie Québec, de separatistische Franstalige partij uit Québec. Verder zijn er nog de groenen met 1 zetel en 3,4% van de stemmen in 2015. Tot op heden hebben de ecologisten er twee.

De afgescheurde conservatieve Bernier bezet met zijn 'People's party' één zetel in het Canadese Lagerhuis. Het verschil in zetels tussen 2015 en vandaag heeft te maken met parlementsleden die de partij hebben verlaten.

Peilingen

In de periode van 1 tot 11 september werden er 8 peilingen gehouden. De liberalen worden gepeild tussen 32,4% en 37,5% der stemmen, de conservatieven tussen de 30,7% en de 36,3%, de NDP tussen de 8,6% en de 16,5%, de groenen tussen de 10 en de 11% en de PC rond de 4%. Met andere woorden deze peilingen zijn relatief waardeloos en dat door de enorme verschillen alsook omdat er wordt gekozen per kieskring met één zetel!

Bovendien wordt de 'CAQ' (Coalition Avenir Québec) niet gemeten, en deze partij heeft



op zijn Belgisch



De Canadese premier Justin Trudeau staat voor een grote uitdaging.

in 2017 in één klap de absolute meerderheid behaald in deze provincie met haar leider en huidig minister-president van de Franstalige deelstaat, François Legault. De groenen gaan met deze cijfers niet echt doorbreken in het Canadese districtenstelsel. Een probleem voor de conservatieve partij is de PPC van de afgescheurde Bernier.

Krachtenverhoudingen

Québec zal in deze verkiezingen opnieuw een sleutelrol spelen. De provincie telt 75 kiesdistricten voor het Lagerhuis. In 2015 werden de liberalen daar de grootste, maar de partij van Trudeau gaat daar verliezen. Dit laatste geldt ook voor het traditionele separatistische 'Bloc Q'. De nieuwe Franstalige partij 'CAQ' gaat voor een confederatie. In 2015 behaalden de liberalen nog een monster aantal zetels in deze deelstaat. Justin Trudeau staat voor een meer dan belangrijke uitdaging in zijn thuisprovincie. De liberalen verloren in 2017

de provinciale verkiezingen massaal aan de partij van Legault. Deze laatste behaalde vanuit het niets de absolute meerderheid.

Québec vormt samen met Ontario (106 kiesdistricten) de te winnen provincies. In 2016 ging de liberale partij ook hier volledig af bij de statelijke verkiezingen. De conservatieven behaalden de absolute meerderheid in het parlement te Toronto.

Daarna volgt de rijke westelijke provincie 'British Columbia' met 36 Kamerzetels en een traditioneel NDP-bestuur. De sociaaldemocraten beheren ook de provincie Saskatchewan. Merkwaardig is wel dat deze provincie op lokaal vlak links stemt, maar bij de laatste federale verkiezingen in 2015 wonnen de conservatieven er 12 van de 14 zetels.

De conservatieve partij bestuurt ondertussen -naast Ontario- ook nog Alberta (met 28 Kamerzetels), Manitoba (met 14 Kamerzetels), New-Brunswick (met 10 Kamerzetels) en Prince Edward Islands (met 4 Kamerzetels).

Zodoende is de liberale overmacht van 2015 'en cours de route' van de Trudeau-regering beperkt geworden tot de economische groeiende provincie Nova-Scotia (met 11 Kamerzetels) en New-Ffoundland & Labrador (met 7 Kamerzetels).

Op basis van deze provinciale politieke krachtenverhoudingen en de lopende polls lijkt het niet onmiddellijk een gewonnen zaak voor de regerende liberalen. Trudeau heeft geen slecht budgettair en economische parcours gereden, maar de schandalen alsook de migratiekwesie gaan hem electoraal parten spelen. De conservatieven moeten oppassen met de afgescheurde PPC en dienen hun winst te halen buiten Québec en British Columbia.

In de peilingen voor het beste 'leadership' staat Justin Trudeau als enige al maanden boven de 30%. Dé beste score van Scheer is 28% en de rest van de partijleiders volgen veel verder.

Conclusie

De Canadese verkiezingen lijken een moeilijke uitslag te worden, omdat de kans meer dan reëel is dat geen enkel partij aan een meerderheid geraakt in het Huis op 'Parliament Hill/Colline du Parlement' te Ottawa. Het is niet voor niets dat er in Canada wel wat aandacht is voor de Belgische politieke toestanden. Want de Canadese kiezers kunnen voor een uitslag zorgen met onwerkbare minderheidsregeringen en lang lopende gesprekken voor een coalitie. Ook de kwestie van een staats-hervorming, via Québec, is een mogelijkheid. Maar de grootste onbekende lijkt de migratiekwesie te zijn, en hoe dat stemgedrag zich vertolkt per kiesdistrict. Gaat Canada naar Belgische toestanden voor de federale regeringsvorming? Afspraak op 21 oktober. •



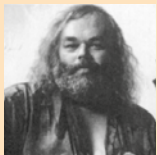
Opende zaken*

Een nieuwe katholieke partij

De katholieken in de Vlaamse Beweging roeren zich. In het online-nieuws-magazine "Doorbraak" wordt het hard gespeeld. Ze zijn daar niet te spreken over de verheerlijking van de Verlichting door N-VA-voorzitter Bart De Wever. En zeker niet van de strijd die N-VA is begonnen om de godsdienstlessen in het secundair onderwijs te halveren. Guido Moons en Pieter Bauwens denken zelfs aan de oprichting van een nieuwe partij, want van de CD&V moeten de katholieken vandaag ook niet veel meer verwachten. "Een dergelijke houding van de N-VA tegenover de Kerk zal later een historische blunder blijken. Net op het moment dat de CD&V niet langer de steunpilaar van de katholieke kerk blijkt en de belangen van de gelovigen niet langer verdedigt, opent de N-VA de frontale aanval op diezelfde kerk. Voor wie kunnen de gelovigen met een politiek centrumrechtse overtuiging dan nog stemmen? Of verkiest u dat ze dan maar beter een eigen partij oprichten?" 'De Tsjeven 2.0' misschien.

Bert Verhoye, de scherpste pen van 'Het Ceste...'

In zijn woonplaats in de Ardennen overleed voormalig journalist van Het Laatste Nieuws, en theatermaker **Bert Verhoye** (1945-2019). De mooiste ode kwam van Piet Piryns in Knack. Hij haalde herinneringen op aan zijn levenslange vriendschap met de zachtmoedige anarcho-liberaal Verhoye: "De allerlaatste Facebook-post van Bert, tien dagen voor zijn dood. Vintage Verhoye. Bert kon het niet laten. Terwijl meester Antoon, de onderwijzer van het dorpsschooltje in het West-Vlaamse Egem, waar Bert zijn kindjaren doorbracht, nog zo had gewaarschuwd. Kwade rode letters in het rapport van de tienjarige Bert: 'Norbert is bezig met zijn karakter te misvormen door alles te willen in het belachelijke trekken. Zijn ijver lijdt eronder. Wil hem helpen, speciaal als hij over iemand of iets een oordeel weergeeft!' Bert werd nooit geholpen..... gelukkig maar."



* De rubriek met wat er ook nog moest gezegd worden.

Vincent zwijgt niet langer

Vincent Stuer, gewezen medewerker van Karel De Gucht, ex-speechwriter bij de Europese Commissie, vandaag persvoorlichter van D66 in het EU-Parlement, haalt tegenwoordig, weliswaar tussen de lijntjes, in columns in De Standaard en De Morgen gretig uit naar zijn vroegere vrienden en vriendinnen bij Open Vld die de realiteit niet onder de ogen durven te zien. Alleen ex-toppers durven hun mond nog opentrekken: "De meest uitgesproken stemmen binnen Open Vld en CD&V behoren tien jaar of langer tot de partijtop. Zij hebben minstens de verdienste zich openlijk uit te spreken. Cynischer nog is het stilzwijgen van hun collega's, die geruisloos hopen door te schuiven naar hun volgende mandaat." Benieuwd naar zijn volgende column.



Een premier uit Brakel

Dat de lucht in Brakel goed is voor politiek talent, wisten we al lichtjaren. Herman De Croo hield het vijftig jaar lang vol in het parlement. Zijn zoon **Alexander** maakt ook al enkele jaren het schone weer in de Wetstraat, als partijvoorzitter en als minister. Maar nu wil het Belgische volk hem ook nog als premier. Toch als we een peiling van Het Laatste Nieuws mogen geloven. En waarom zouden we die niet geloven? De Croo junior is de meest acceptabele kandidaat, en laat Bart De Wever, Theo Francken en Koen Geens achter zich. De Croo zelf blijft nuchter. Enkele tijd terug zei hij immers nog: "dat de grote partijen de premier moeten leveren. En dat de zijne eerst maar eens verkiezingen moet winnen, vooraleer een liberaal aanspraak kan maken op die functie". Gelukkig kunnen tijden veranderen, ook in de politiek.

Aalsters erfgoed in gevaar

In Aalst zit de schrik er goed in. Het carnaval is er als cultureel erfgoed in gevaar gekomen door de fratsen van enkele deelnemers aan de stoet vorig jaar. Dat Aalst die erkenning nu dreigt te verliezen, is een gevolg van de praalwagen van 'De Vismooil'n' in de stoet van dit jaar. Die was opgetuigd met poppen met haakneuzen en pijpenkrullen, zo wist Het Laatste Nieuws te melden. De Aalsterse politiekers zijn alvast in actie geschoten. "Als ons carnaval geschrapt wordt als cultureel erfgoed, dan zadelt dit Aalst en al zijn inwoners op met het stigma van racisten en antisemieten", zo lieten de Aalsterse burgemeester **Christoph D'Haese** (N-VA) en zijn schepen **Jean-Jacques De Gucht** (Open Vld) weten tijdens hun bezoek aan het Unesco-comité in Parijs. Een beslissing valt pas in december. Mocht er toch een schrapping volgen, dan bestaat nog altijd de mogelijkheid het Aalsters carnaval op te nemen in de Vlaamse canon van Bart De Wever.

